

Splošni pregled

Dušan Simić †. Dne 17. oktobra je umrl v Belgradu nadarjeni srbski pesnik Dušan Simić, jedva 29 let star. Njegovi najboljši umetniški proizvodi so pesmi: „Dubrovniku“, „Bosni“ in „Noč v Prizrenu“. Lahka mu zemljica!

Vela Nigrinova, znana heroina, je praznovala 23. m. meseca petindvajsetletnico svojega umetniškega delovanja. Priredila se je tem povodom v belgrajskem gledališču, katerega članica je naša rojakinja že dolgo vrsto let, slavnostna predstava. Uprizorila se je Sudermanova drama „Dom“, v kateri je igrala slavljenska Magdo, ki spada, kakor znano, med najboljše njene vloge.

Jugoslovanska ideja in Slovenci. V IX. zv. let. „Zvona“ sem poročal med književnostmi o Tumovi brošuri „Jugoslovanska ideja in Slovenci“. V zvezi z njo je omeniti še tri brošure, ki se takisto bolj ali manj bavijo z jugoslovanskim vprašanjem; ena je „der Panslavismus. Eine nationalpolitische Betrachtung“ Cilli 1906, Druck der „Zvezna tiskarna“, Verlag der „Zvezna trgovina“ von... x, 67 strani. Tej študiji je s Tumovo razpravo skupna misel, da se Slovenci sami ne moremo rešiti pogibeli; nada, da pravica mora priti, je iluzorna; nova volilna osnova ne bo odstranila nemškega minoritetnega „liberum veto“; hrvatsko državno pravo in jugoslovanska ideja se pisatelju zdita umestna in mogoča le, če ju podredimo drugi ideji kot njen del; „vzajemnost slovanska“, ki je češkega porekla, je fraza, ker ji nje izumitelji, Čehi, sami jemljejo realnost, krivo pojmujoč rusko-poljsko vprašanje. V rusko-poljskih odnošajih leži težišče Slovanstva in vsake slovanske vzajemnosti; zakaj samo Rusi in Poljaki imajo osigurano eksistenco. Slovani so doslej slepo le občudovali in hvalili oficijalno Rusijo in postali pri tem celo hvalitelji avtokratizma, a Poljske niso poznali. Ako bi Rusija dala Poljski avtonomijo, bi bil storjen prvi korak k velikopotezni slovanski politiki; druga etapa bi bila trozveza Avstrija-Rusija-Francija, ki bi jo izposredovali Poljaki. S to trozvezo pa bi v Avstriji padla nemška nasilna hegemonija in prodrlo Slovanstvo; to bi bil tretji korak slovanske etapne politike. Četrta etapa bi bila obnova poljskega kraljestva; za poljske pokrajine bi se v oni politični konstelaciji Avstrija lahko odškodovala z „maršem v Solun“. Evo, kako se je vse to lepo izvršilo brez Slovencev in Hrvatov! Ves slovanski boj bodo izbojevali Poljaki, mi pa lahko v hladu čakamo ugodnega uspeha rusko-poljske borbe. Pri tej rešitvi slovanskega vprašanja smo Slovenci brez vloge, brez dela; pisatelj nam je odločil za sedaj nalogo lastne krepitve v odporu zoper „Drang“: boj proti alkoholu, proti prirojeni lahkomiselnosti in nestalnosti, skrb za šolo in žensko naobrazbo itd., sploh „malo vojno“; to bo priprava za „odločilno bitko“, a „nikakor ne dajmo misliti, da jo bomo s tem že dobili; boj bo dobojevan, ko bodo Poljaki in Rusi vrgli z Avstrije moro pruskega okuženja.“ — Ni dvoma, da je v Lenardovi brošuri mnogo istine; brezdvomno je važna izmiritev Poljakov in avstr. Malorusov za razvoj polit. razmer v dunajskem parlamentu. A sumljiva je pasivnost, na katero nas je obsodil gospod pisatelj v političnih vprašanjih; ali naj bo vsa rešitev za nas le na daljnih poljskih tleh, tu doma pa nič, kjer trka s hrvatskim vprašanjem trializem že na vrata? Na hrvatsko stran se je izpreobrnil pisatelj — g. Leopold Lenard — v